

Додаткова відпустка працівникам з ненормованим робочим днем – це не безпідставна пільга для працівників, а спосіб компенсації періодичної переробки понад норми робочого часу та інших умов щодо характеру праці.

Таким чином, ненормований робочий день як особливий режим робочого часу застосовується до категорій працівників, специфіка професій яких дозволяє працювати за таким графіком. Для встановлення такого режиму необхідно внести певну професію в список професій, до яких застосовується ненормований робочий день, який закріплюється у колективному договором підприємства, установи чи організації.

Факас І. Б.

Чернівецький факультет Національного університету «Одеська юридична академія», старший викладач кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права, кандидат юридичних наук

ПРИЙНЯТТЯ ПЕНСІЙНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ – НАГАЛЬНА НЕОБХІДНІСТЬ СЬОГОДЕННЯ

В Україні триває реформа пенсійного законодавства. Законом України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи», що набрав чинності 01 жовтня 2011 р. внесено низку суттєвих змін до 22 законодавчих актів, у тому числі Законів України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», «Про пенсійне забезпечення», «Про недержавне пенсійне забезпечення» та ін. Така численна кількість законодавчих актів, що регулюють питання пенсійного страхування та пенсійного забезпечення, ускладнює сприйняття їх норм, особливо для пересічних громадян.

На складність та неефективність законодавства у сфері соціального забезпечення вказує Я. Сімутіна, називаючи одним із серйозних недоліків сучасної пенсійної системи України надмірну кількість пенсійного законодавства. Відсутність концептуального підходу до формування галузевого законодавства призводить на практиці до порушень прав громадян на соціальне, у тому числі й пенсійне, забезпечення (Сімутіна Я. Актуальні проблеми кодифікації пенсійного законодавства України / Я. Сімутіна // Право України. – 2012. – № 6. – С.40-45).

Проблема необхідності систематизації галузевого законодавства не є новою для науки права соціального забезпечення. Однак слід відмітити, що концептуальний підхід до систематизації законодавства у сфері пенсійного страхування та пенсійного забезпечення так і не вироблено.

Отже, проблеми вивчення шляхів удосконалення законодавства у сфері пенсійного страхування та пенсійного забезпечення сьогодні не втрачають своєї актуальності. Про актуальність зазначених питань свідчить внесення на розгляд Верховної Ради України 02 серпня 2012 р. проекту

Соціального кодексу України. Слід відзначити, що ця спроба є черговою, оскільки у 2005 р. такий документ вже вносився на розгляд Верховної Ради, але був відхилений (Про відхилення проекту Соціального кодексу України: Постанова Верховної Ради України від 22 червня 2005 р. [Електронний ресурс]/<http://w1.c1.rada.gov.ua>).

У сучасній науці права соціального забезпечення немає одностайності серед вчених (як українських так, зокрема і російських) у питанні, який вид кодифікації слід обрати. Зокрема, висловлюються пропозиції щодо проведення комплексної кодифікації законодавства про соціальне забезпечення у «соціальному кодексі», який би охопив норми кількох галузей українського законодавства, які належать до так званого соціального права (Сімутіна Я. Актуальні проблеми кодифікації пенсійного законодавства України / Я. Сімутіна // Право України. – 2012. – № 6. – С.42).

Таку позицію відстоюють прихильники галузевої (повної) кодифікації законодавства у сфері соціального забезпечення російські вчені О. Мачульська, Ю. Васильєва. На їх думку, наслідком цієї кодифікації повинно стати прийняття єдиного Кодексу соціального забезпечення. На цьому етапі, вважає Ю. Васильєва, необхідно проводити саме галузеву кодифікацію через те, що розподіл кодифікації на етапи або частини несе загрозу втрати зв'язків між кодексами, прийнятими у різний час та порушенням цілості ідей, до яких прагне кодифікатор (Васильєва Ю. В. Кодификация российского законодательства о социальном обеспечении: теоретические и практические проблемы: автореф. дис. ...д-ра юрид. наук : спец. 12.00.05 «Трудовое право; право социального обеспечения»; Моск. гос. юрид. академ. им. О. Е. Кутафина. – М., 2010; Пояснювальна записка до Проекту Соціального кодексу України [Електронний ресурс]/ Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua>).

Суттєві кроки в цьому напрямі зроблено А. В. Яценко, автором законопроекту Соціального кодексу, який зареєстровано у Верховній Раді України 02.08.2012 р. за № 11061 (Проект Соціального кодексу України 11061 від 02.08.2012 [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua>).

В тексті пояснювальної записки зазначено, що структура проекту сформована ґрунтуючись на міжнародних правових нормах, визначених Європейською соціальною хартією та Європейським кодексом соціального забезпечення, законотворчій практиці європейських країн. Проект включає загальну та спеціальну частини, 21 розділ та 484 статті. Загальна частина включає норми щодо основних засад правового регулювання здійснення в Україні соціального захисту та організаційно-правових форм його забезпечення. Спеціальна частина містить конкретні види соціального захисту, структуровані за факторами соціального ризику. Зазначені норми встановлюються, виходячи із забезпечення двох основних організаційно-правових форм соціального захисту – соціального

страхування та соціального забезпечення (Пояснювальна записка до Проекту Соціального кодексу України [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua>). В проекті Соціального кодексу України систематизовано та вдосконалено положення понад 30 законів України, які стосуються соціального захисту громадян.

Серед пропозицій законопроекту – впорядкування та вдосконалення умов пенсійного забезпечення в особливому порядку різних категорій громадян, яке здійснюється з державного бюджету і регулюється на даний час численними спеціальними законами, які не завжди узгоджені між собою, а також узгодження окремих норм правового регулювання, що здійснюється на даний час законами України «Про пенсійне забезпечення» та «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». На наш погляд, Соціальний кодекс доцільніше приймати після запровадження в Україні медичного страхування.

На сучасному етапі реформування пенсійного законодавства нагальною необхідністю є прийняття Пенсійного кодексу України. Ми погоджуємося з Я. Сімутіною, що існування єдиного законодавчого акта у формі кодексу істотно полегшить правозастосовну діяльність, а також зробить інформацію про права у сфері пенсійного забезпечення більш доступною для населення. Крім того враховуючи той факт, що зміна кодексів відбувається не так часто як зміна звичайних законів. Кодекс сприятиме стійкості правового регулювання, що є надзвичайно важливим саме для законодавства у сфері соціального забезпечення, нестабільність якого є загальновідомою.

У Пенсійному кодексі України повинні знайти закріплення норми, які регулюватимуть пенсійне забезпечення за вислугу років та на пільгових умовах, оскільки сьогодні цей вид пенсійного забезпечення регулюється Законом України «Про пенсійне забезпечення від 05 листопада 1991 р.

Ставлячи за мету впорядкувати та вдосконалити умови пенсійного страхування та пенсійного забезпечення, узгодити між собою окремі норми правового регулювання, необхідно пам'ятати, що призначенням Пенсійного кодексу України має стати забезпечення гідного життя непрацездатних осіб.